

לפרשת ויקהל ופקודי – תשע"ב

ניתוב הלהט

איילת סקסטין

פרשת "ויקהל" נפתחת במעמד שבו מכריז משה רבנו לפני כל הקהל על מבצע בניית המשכן. עם ישראל מצוי בבירא עמיקתא, לאחר שהניסיון לבטא את רגשותיו הדתיים כשל והוליד את חטא העגל. העם זקוק לעידוד ויותר מכך – למעשה שאליו יוכלו לתעל את האנרגיות הדתיות שלהם באופן פרודוקטיבי. ואכן, עם הכרזתו של משה על בניית המשכן, נחלץ העם להתנדב בתרומה ובמעשה בהתלהבות אדירה. במשך עשרה פסוקים (פרק לה, פסוקים כ-כט) מתארת התורה את האווירה בחוזרה 15 פעמים על המלה "כל" – מלה מנחה המשקפת עשייה קדחתנית: "ויבאו כל-איש אֶשֶׁר-נִשְׂאוֹ לְבוֹ וְכָל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת-תְּרוֹמַת ה' ... וַיֵּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל-הַנָּשִׁים כָּל נְדִיב לֵב הֵבִיאוּ ...". היוצר המנוח מאיר אריאל מצא הקבלה בין תיאור בניית המשכן לבין התזזית שבה משתתפים בני אדם בבניינה של מדינה צעירה, ולכולם יש מקום ואפשרות לתרום:

שיר התעסוקה

קחני אל מחנה בני ישראל, אצל הקר
לראות את התעסוקה הזו, שבמדבר –
במעברת העולים, שוכני האהלים
קצת אשוטט, אשאף, אנשם לי ריח פועלים
במעברת העולים – ריח פועלים...

רוצה להיות בלב הנדבה של בני עמי
לראות וגם לשמע, כי מרבים הם להביא
בבקר בבקר, ברצון הכי חפשי –
איש, אשה, נדבת לבם בפרץ הנפשי,
בבקר בבקר – החפץ הרגשי...

אבוא לנפחים, המתיכים את ערמות
התכשיטים וכלי הבית המהבהבות
ואחר כך יוצקים את הנוזל המשלהב
לבלוקים של נחשת וכסף וזהב.
אבוא לנפחים, היוצקים את המשלהב...

אבוא לנגרים, המקלפים עצי שטים
קירות-משכן, לוחות-מזבח וקרהיטים
מריח דבק ונסרת, ספירט וטרפנטין
חולמים לתפס מקום טוב באמצע פלורנטין.
הראני את הנגרים, המקלפים עצי שטים...

אקרב לאצבעות של הטווח והשוזרות
אורגות ומרקמות מעשה-חושב את היריעות

בִּאֲרָגְמָן וּתְכַלֵּת וְשָׁנִי וְשֵׁשׁ-מִשְׁזָר
עִם כָּל מִיָּנִי צוּרוֹת שְׁלֵא מִהֶעוֹלָם הִזָּה
כֵּן, מַעֲשֵׂה-חֹשֶׁב – בְּעוֹלָם הִזָּה...

וְכֵן תִּזְקַף אוֹתִי סֶפֶק מִשְׁטַח-הַבְּדוּר:
הֲאֵם לְכָל הַמְקַצְעוֹת יִקְצִיעוּ זְמַן-שְׂדוּר?
אִז רַק עוֹד אֶת הָאֲמִנִים, חֹשְׁבֵי הַמַּחְשְׁבוֹת
הַמְצִיָּרִים צוּרוֹת הַנְּרַקְמוֹת, הַנְּגַלְפוֹת...
הֲרֵאֵנִי אֶת הָאֲמִנִים, הַמְצִיָּרִים אֶת הַמַּחְשְׁבוֹת.

לְרֵאוֹת אֶת בְּצֵלָאֵל וְאֶת אֶהֱלִיאֵב שׁוֹקְלִים
אִיךָ לְהוֹצִיא אֶת הַמְּנוּרָה – מִקֶּשֶׁה, וְהַפְּלִים
מִבְּלוֹק זָהָב הַתְּכַשִּׁיטִים... שׁוֹקְלִים כָּל אוֹנְקִיָּה
וְאַחַר כֵּךְ עוֹשִׂים מְלֶאכֶה שְׁלֵמָה וְנִקְיָה
מִבְּלוֹק זָהָב הַתְּכַשִּׁיטִים – שְׁלֵמָה וְנִקְיָה...

...

הַרְפְּתָנִים, הַדִּירְנִיקִים וְהַשׁוֹחֲטִים
הַבְּרֶסְקָאִים, הַרְצָעָנִים וְהַחֲטִיטִים
הַיִּנְאִים וְהַרוֹקְחִים, הַטוֹחְנִים וְהַאֹפִים
וְהַתְּכַשִּׁיטִים הַמְצַטְרְפִים אֶל הַצּוֹרְפִים
הַמְשׁוֹרְרִים, הַזְמֵרִים, הַפּוֹרְטִים וְהַנּוֹשְׁפִים...

אֵרִיאֵל מִבְּחִין בְּשִׁילוֹב בֵּין חוֹמֵר לְרוּחַ, בְּעֵרְבוּבִיָּה שְׁבֵה מִשְׁתַּתְּפִים "הַרְפְּתָנִים, הַדִּירְנִיקִים
וְהַשׁוֹחֲטִים" עִם "הַמְשׁוֹרְרִים, הַזְמֵרִים, הַפּוֹרְטִים וְהַנּוֹשְׁפִים" – אוֹמְנִים וְאֲמִנִים גַּם יַחַד. זֹהוּ
תְּעִרּוּבַת הַהוֹלְמַת גַּם אֶת עֵנִין הַמִּשְׁכָּן, שְׁכַל-כּוֹלוֹ מִיּוֹעֵד לְעֵנִינֵי הַרוּחַ, וְעַם זֹאת, הַהֲגָעָה
לְתַכְלִיתוֹ הַרוּחִנִית מַחִיִּיבַת פְּעִילוֹת רַבָּה שְׁכַל-כּוֹלָה חוֹמֵר.
אוֹלָם אֲצֵל אֵרִיאֵל נוֹתֵרַת הַפְּעִלְתַּנּוֹת חִסְרַת סוֹדֵר, וְאֵילוֹ בְּבִנְיַת הַמִּשְׁכָּן, עִם הַמַּעֲבֵר לְפִרְשַׁת
"פְּקוּדֵי", מִתְּרַחֵשׁ גַּם מַעֲבֵר לְעוֹלָם הַפְּקוּדָה וְהַצִּיּוֹת. הַבִּיטוּי הַחוֹזֵר כֵּן הוּא "כַּאֲשֶׁר צוּה ה'
אֶת מֹשֶׁה".

הֲאֵם אֵין מִשְׁהוּ מִתִּישׁ בַּחֲזָרָה הַזֹּו עַל כָּל הַפְּרִטִים שֶׁכֵּבֵר קִרְאָנוּ קוֹדֵם, בְּצִיּוֹן הַנִּשְׁנָה שֶׁל
הַעוֹבְדָה כִּי הַכֹּל נַעֲשֶׂה עַל פִּי הַצִּיּוֹוִי? הֲאֵם אֵין כֵּן דִּיכּוּי שֶׁל רוּחַ הַתְּנַדְּבוֹת וְשִׁמְחַת עֲשִׂיָּה?
נִרְאֶה שֶׁהַתּוֹרָה מְזַכֵּירָה לָנוּ בְּזֹאת כִּי לֹא כָּל הַתְּנַדְּבוֹת קִדְחַתְּנִית הִיא רְצוּיָה, כִּפִּי שֶׁלְמַדְנוּ
בְּמַעֲשֵׂה הַעֲגָל. גַּם לְהַט עֲשִׂיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְנוֹתֵב לְמַסְגְּרוֹת מוֹקְפְּדוֹת כִּדִּי שְׁלֵא לְגֵרוֹם נִזְק.
רַק כֵּן נִיתֵן לְרִסֵּן אֲשֶׁר שֶׁל הַתְּלַהֲבוֹת, שְׁעִלּוּלָה לְהַצִּית בְּעֵרָה, וְלְהוֹפְכָה לְאֲשׁ תְּמִיד, אֲשֶׁר שֶׁל
קִיּוֹם וְהַתְּמַדָּה.

(חֵלֶק מִן הַדְּבָרִים מְבוֹסְסִים עַל סֵפֶר שֶׁל הַרֵב בְּנִימִין לֹאוּ, אֶתְנַחַתָּא)